

12

Exnr: 13 van 19 Exn.

Handwritten notes: *nommeletoep: EX NR: 14*, *EX NR: 19*, *EVIN*, *MEY*

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst
Afdeling Inlichtingen

Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Telefoon (070) 3188004
Telex 31337 MVD/GV/NL
Telefax (070) 31 879 51

Uw brief

Uw kenmerk

Aan:
zie verzendlijst

Nr.: 979000131				
Min. v. Alg. Zaken PAZ-M				
20 NOV. 1997				
				ASA
Ons nummer		Datum		
DIS/97005803		17-11-1997		

Onderwerp
Irak

1. Bij dezen bied ik u een korte notitie aan over de situatie in Irak. Deze is gelicht uit het *MID-Inlichtingen Bulletin week 46*, zijnde een rapportage van internationale militair-politieke hoogtepunten die wekelijks aan de departementsleiding wordt aangeboden..
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst

[Handwritten signature]
H.J. Vandeweijer
Commodore

ABijlagen
1

Bezoekadres
Kalvermarkt 28, Den Haag (070) 31 87686-

Doorkiesnummer

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

[REDACTED]

VERZENDLIJST behorende bij brief MID nr. DIS/ 97005803 d.d. 17-11-1997

Extern aan:

BuZa
DGPZ
DAM
DAM/MO,
DAM/GO,
DVB c

BVD
HBVD
D-2
D-3
D-4

Vz. en leden CVIN

AZ

T.a.v. mr J.P.M.H. Merckelbach

[REDACTED]

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGEDIENST
AFDELING INLICHTINGEN

SITUATIE IRAK

(Afgesloten 14 november 1997)

Politieke ontwikkelingen

De VN-Veilighedsraad heeft 12 november unaniem een nieuwe resolutie - Resolutie 1137 - versus Irak aangenomen. De resolutie veroordeelt de schendingen door Irak van de bestaande VN-resoluties. Daarnaast wordt Iraakse functionarissen die het werk van UNSCOM (UN Special Commission voor Irak) in Irak obstrueren, verboden naar het buitenland te reizen en wordt het regime gesommeerd de beslissing om Amerikaanse UNSCOM-inspecteurs te verwijderen "onmiddellijk te herroepen". Voorts dient Irak ook de veiligheid en de taakuitoefening van UNSCOM-teams te blijven waarborgen. De resolutie laat de optie van "verdere maatregelen" tegen Irak open, waaronder militaire actie kan worden begrepen. Resolutie 1137 vrijdag 14 november gevolgd door een nieuwe veroordeling van Irak voor het weigeren van (alleen) Amerikaanse UNSCOM-inspecteurs. Het kwam echter niet tot aanvullende strafmaatregelen door de Veiligheidsraad.

De aanvankelijke verdeeldheid in de VN-Veilighedsraad motiveerde de Iraakse president Saddam Hoessein, in samenspraak met zijn adviesorgaan, de Revolutionaire Commandoraad (RCC), tot de obstructie van UNSCOM en tot het huidige diplomatieke offensief. Eind oktober jl. werd besloten dat de Amerikaanse medewerkers van UNSCOM Irak moesten verlaten. Volgend op deze beslissing dreigde Bagdad de voor UNSCOM boven Irak in VN-verband vliegende Amerikaanse U-2 verkenningsvliegtuigen neer te zullen schieten.

Evenzo vormt het aanhoudend schenden van de No-Fly Zones (NFZs) in Irak, gelegen ten noorden van de 36e en ten zuiden van de 33e breedtegraad, onderdeel van de Iraakse campagne. Irak stelt het instandhouden van deze zones, ooit bedoeld om de Koerden in het noorden en de sjiïtische minderheid in het zuiden te beschermen tegen Iraakse luchtaanvallen, al langer ter discussie. Irak vindt dat een en ander niets van doen heeft met de VN-sancties gericht op het ontmantelen van de massavernietigingswapens.

[REDACTED]

De reden voor de Iraakse tegenwerking van UNSCOM en vervolgens het Iraakse diplomatieke offensief - en dit moet worden benadrukt - is, dat het Iraakse regime vindt dat het inmiddels geheel heeft voldaan aan de VN-Veiligheidsraadresolutie 687, als uitvloeisel van de Golfoorlog van 1991. Die resolutie eist dat Irak zijn massavernietigingswapens, alsmede zijn ballistische raketssystemen met een bereik van meer dan 150 km, evenals relevante productiefaciliteiten voor beide zaken, ontmantelt. En op dit punt verschillen UNSCOM evenals de VS en Groot-Brittannië enerzijds, en Irak anderzijds van mening. Irak stelt dat UNSCOM de laatste tijd niets fundamenteels ter zake in Irak heeft kunnen ontdekken, wat zou bewijzen dat Irak schoon is. Dit impliceert, volgens het regime, dat de VN zich aan zijn eigen resoluties moet houden en dus deze moet opheffen.

[REDACTED]

Volgens Saddam Hoessein dienen de voortgezette activiteiten van UNSCOM in Irak alleen het Amerikaanse doel om te kunnen spioneren en op basis van vermeende nieuwe aanwijzingen voor de aanwezigheid van resterende massavernietigingswapens Irak onder strenge veiligheidscuratele te houden. Daarbij wijst hij op de Amerikaanse politiek-militaire doctrine van "dual containment", inhoudende een zo lang mogelijke isolatie van Irak naast een militaire en economische boycot van Iran. Beide landen worden door de VS - en de overige NAVO-landen - aangemerkt als "risicolanden".

Het is duidelijk dat Saddam Hoessein volhardt in zijn, weloverwogen, diplomatieke confrontatie met bovenal de Verenigde Staten. De Amerikaanse regering wordt door Saddam Hoessein gezien als de animator in de VN-Veiligheidsraad van het instandhouden van het sanctieregime tegen Irak. Inzet voor Bagdad blijft het, minimaal gedeeltelijk, opheffen van vooral de economische sancties. En dit op het - overigens door het regime vooraf ingecalculerde - gevaar van de verscherping van de sancties of zelfs militaire actie door de Verenigde Staten.

Illustratief in dit verband is een brief van Saddam Hoessein - [REDACTED]

[REDACTED] Hierin spreekt Saddam Hoessein over, wat hij noemt, de "sanctie-oorlog die de zwaarst denkbare is". Hij stelt:

"Als je er, na zeven jaar lang met UNSCOM en de Veiligheidsraad te hebben samengewerkt, nog niet in slaagt de sancties beëindigd te krijgen, en het zelfs zo ver komt dat er weer nieuwe sancties tegen Irak worden afgekondigd in plaats van opheffing van de bestaande sancties, dan hebben wij geen enkele hoop meer. Tenzij wij ons anders gaan opstellen, door bijvoorbeeld de obstakels uit de weg te ruimen die voortdurend voor problemen zorgen, zoals het Amerikaanse U-2 spionage toestel".

Ook UNSCOM wordt door Irak als een "Amerikaans" doel beschouwt. De conclusie is dat militaire actie voor Bagdad méér dan een optie is om de impasse waarin het land verkeert te doorbreken.

Militaire ontwikkelingen

Iraanse luchtaanvallen op 29 september jl. op twee in Irak gelegen bases van de anti-Iraanse verzetsbeweging Mudjahedin e-Khalq (MEK) vormden voor Irak aanleiding voor militaire actie tegen het VN-sanctieregime. De MEK wordt door Irak militair wordt ondersteund als politiek drukmiddel tegenover Iran, dat op zijn beurt steun verleent aan sji'itische separatisten in zuid-oost Irak. De Iraakse luchtmacht voert sindsdien veelvuldig schendingen van de NFZs uit. Tot dusver vonden de meeste overtredingen plaats in de noordelijke NFZ, waar door o.a. de Turkse luchtoperaties de luchtbewaking door "Northern Watch" nauwelijks nog effectief is te noemen. Iraakse gevechtsvliegtuigen hebben sinds eind september de NFZs in totaal 72 maal geschonden, te weten 50 keer in de noordelijke NFZ en 24 keer in de zuidelijke NFZ (stand 12 november). Meest opmerkelijke was dat op 3 november de zuidelijke NFZ voor het eerst sinds begin oktober jl. weer werd geschonden. Dit alles ondanks vooral Amerikaanse waarschuwingen.

Voorts heeft Irak in de afgelopen twee weken diverse defensieve voorbereidingen getroffen tegen een eventuele aanval van de westerse Coalitie/ de Verenigde Staten. De Republikeinse Garde en de reguliere grondstrijdkrachten verkeren in een hoge staat van paraatheid en hebben hun eenheden, inclusief bijbehorende munitie, rond de legerplaatsen verspreid. Ook de Iraakse luchtverdedigings-eenheden en luchtstrijdkrachten treffen voorbereidingen tegen eventuele luchtaanvallen. Operationele SA-2, SA-3 en SA-6 grondgebonden luchtverdedigingssystemen worden voortdurend verplaatst om de kans op detectie door Amerikaanse inlichtingensystemen te verkleinen en daardoor de dreiging tegen Coalitie-vliegtuigen, die boven Iraaks luchtruim opereren, te vergroten. Ook werd de verplaatsing van luchtbewakingsradars waargenomen. Voorts werd op alle militaire vliegvelden de verspreiding van gevechtsvliegtuigen, helicopters en ondersteunend materieel vastgesteld.

Opgemerkt moet ook worden dat het zeer twijfelachtig is of Irak in staat is U-2 verkenningsvliegtuigen neer te schieten. De Iraakse luchtverdediging heeft weinig mogelijkheden een op grote hoogte opererende U-2 neer te halen. Het enige Iraakse grondgebonden luchtverdedigingssysteem dat theoretisch een bedreiging zou kunnen vormen is het relatief oude SA-2 systeem. Het plafond van de U-2 is echter tevens het maximale hoogtebereik van de SA-2, waardoor deze raket nauwelijks effectief is.

[REDACTED]

Beoordeling/verwachting

Feit is nu dat de VS en Groot-Brittannië genoeg moeten nemen met een afgezwakte resolutie, waarin Irak "slechts" wordt veroordeeld voor het obstrueren van de UNSCOM-inspecties en de sancties worden uitgebreid. Hiermee vervalt, vooralsnog, de aanleiding voor de VS om in VN/Coalitie verband militair in te grijpen. Niettemin behoudt de VS zich het recht, in de woorden van MinDef Cohen: "inherent authority", om op basis van de bestaande VN-resoluties, toch "militair te reageren". Het aanvallen van Amerikaanse doelen door Irak zou een aanleiding kunnen zijn. Op dit moment is het belangrijkste diplomatieke doel van de Verenigde Staten om de cohesie van Coalitie te pogen te versterken, om de diplomatieke impasse te kunnen doorbreken. Want Irak zegt door te zullen gaan met het verwijderen van Amerikaanse UNSCOM-inspecteurs.